

Regeringens proposition

2006/07:51

Den svenska Kosovostyrkans deltagande i den
EU-ledda insatsen i Bosnien och Hercegovina

Prop.
2006/07:51

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 15 februari 2007

Fredrik Reinfeldt

Carl Bildt
(Utrikesdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen redogör regeringen för överenskommelsen mellan EU och Nato om ömsesidigt stöd mellan den Nato-ledda styrkan i Kosovo (KFOR) och den EU-ledda militära krishanteringsinsatsen i Bosnien och Hercegovina (Althea). Vidare redogörs det för behovet av att den svenska KFOR-styrkan skall kunna förstärka EUFOR Althea.

Regeringen föreslår att riksdagen medger att den svenska KFOR-styrkan i Kosovo vid behov får delta i EUFOR Althea i Bosnien och Hercegovina.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Ärendet och dess beredning	4
3	Bakgrund.....	5
	3.1 Överenskommelse mellan EU och Nato om ömsesidigt stöd mellan EUFOR Althea och KFOR	5
	3.2 Den svenska KFOR-styrkan som förstärkning till EUFOR Althea.	6
4	Regeringens överväganden.....	6
	Förkortningar	8
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde 15 februari 2007	9

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen medger att den svenska KFOR-styrkan i Kosovo vid behov får delta i EUFOR Althea i Bosnien och Hercegovina.

2 Ärendet och dess beredning

Den 10 juni 1999 antog FN:s säkerhetsråd resolution 1244 i vilken säkerhetsrådet under FN-stadgans kapitel VII beslutade att en internationell säkerhetsnärvaro skulle sändas till Kosovo.

Regeringen föreslog i propositionen Svenskt deltagande i fredsstyrka i Kosovo riksdagen att medge att Sverige ställde en väpnad styrka till förfogande som ett svenskt bidrag till en internationell fredsstyrka i Kosovo (KFOR), efter en vapenvila eller fredsöverenskommelse mellan parterna i provinsen Kosovo i Förbundsrepubliken Jugoslavien, och efter ett beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd eller av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) om en sådan styrka (prop. 1998/99:112). Riksdagen beslutade den 3 juni 1999 att bifalla regeringens förslag (bet.1998/99:UFöU2, rskr.1998/99:252). Riksdagen beslutade den 21 mars 2001 att utöka mandatet (bet. 2000/01:UU12, rskr. 2000/01:161). Mandatet gäller utan tidsbegränsning.

Den 22 november 2004 antog FN:s säkerhetsråd resolutionen 1575 i vilken säkerhetsrådet under FN-stadgans kapitel VII ger EU mandat att ta över genomförandet av det s.k. Daytonavtalets militära delar efter Nato i Bosnien och Hercegovina.

Den 27 oktober 2004 biföll riksdagen regeringens förslag i propositionen Svenskt deltagande i en EU-ledd styrka i Bosnien och Hercegovina, att medge att en väpnad styrka om högst 200 personer ställs till förfogande under 24 månader som ett svenskt bidrag till den EU-ledda militära krishanteringsinsatsen Althea (EUFOR Althea, prop. 2004/05:14, bet. 2004/05:UFöU1, rskr. 2004/05:12). Riksdagen har därefter förlängt medgivandet (prop. 2005/06:146, bet. 2005/06:UU23, rskr. 2005/06:236). Riksdagens medgivande löper ut den 31 mars 2007.

Inför etablerandet av EUFOR Althea ingicks sommaren 2004 en överenskommelse mellan EU och Nato om att Althea och KFOR skulle kunna ömsesidigt förstärka varandras insatser vid behov.

Behovet av att kunna låta den svenska Altheastyrkan i Bosnien och Hercegovina förstärka KFOR och den svenska KFOR-styrkan i Kosovo att utgöra förstärkning för det fall det skulle behövas i EUFOR Althea har redovisats i tidigare nämnda propositioner om svenskt deltagande. Eftersom riksdagens medgivande till en svensk Altheastyrka löper ut den 31 mars 2007 krävs ett nytt medgivande av riksdagen för att en svensk väpnad KFOR-styrka framöver skall kunna agera inom ramen för EUFOR Althea i Bosnien och Hercegovina.

3.1 Överenskommelse mellan EU och Nato om ömsesidigt stöd mellan EUFOR Althea och KFOR

Den EU-ledda militära insatsen Althea i Bosnien och Hercegovina inleddes i december 2004 i och med att Nato-insatsen SFOR avslutades. Althea genomförs med stöd av Natos resurser i enlighet med den överenskommelse mellan EU och Nato som benämns Berlin plus, och som innebär att EU tar stöd av Natos resurser för genomförandet av krishanteringsinsatser.

När Althea inleddes pågick sedan sommaren 1999 den Nato-ledda militära insatsen KFOR i Kosovo. I mars 2004 hade omfattande oroligheter utbrutit i Kosovo som bl.a. hade resulterat i attacker riktade mot KFOR. Nato tvingades till truppförstärkningar. Händelserna underströk behovet av att snabbt kunna förstärka en insats på Balkan. Det framstod som naturligt att EU och Nato, som redan genom användandet av Berlin plus-arrangemangen för Althea planerade för en nära samverkan på krishanteringsområdet på västra Balkan, även skulle kunna utarbeta mekanismer för att bistå varandras insatser i händelse av liknande händelser i framtiden.

Mot bakgrund av dessa erfarenheter ingick EU och Nato i juni-augusti 2004 genom en skriftväxling mellan EU:s Generalsekreterare/Höge Representant och Natos biträdande generalsekreterare, en överenskommelse om att EUFOR Althea och KFOR skulle bistå varandra med ömsesidigt stöd i form av s.k. taktiska reserver. Det innebär att KFOR förbundit sig att med hjälp av de förband som redan i normala fall ingår i KFOR vid behov kunna förstärka Althea, och att Althea gjort motsvarande åtagande för att kunna förstärka KFOR. Den praktiska tillämpningen av denna överenskommelse har sedan reglerats i respektive insats operationsplan, där förberedelser gjorts för att kunna genomföra en sådan förstärkningsinsats. Även övningar har förekommit för att på bästa sätt förbereda sig för en sådan insats.

Varje truppbidragande land har möjlighet att genom ett nationellt beslut undanta sin nationella trupp från att delta i sådana möjliga förstärkningsinsatser. Sverige har dock inte till Nato angivit något förbehåll vad gäller möjligheterna för svensk trupp att användas som ömsesidig förstärkning. Regeringen har sett överenskommelsen som en utmärkt exempel på hur EU och Nato kan samarbeta för att förstärka varandras geografiskt angränsande krishanteringsinsatser på Balkan.

Svensk trupp i KFOR och Althea har därför sedan 2004 haft beredskap att förstärka respektive insats vid behov. Denna uppgift har redovisats i propositioner till riksdagen (prop. 2004/05:14 och prop. 2005/06:146).

Hittills har en förstärkningsinsats mellan EUFOR Althea och KFOR inte varit aktuell.

Överenskommelsen mellan EU och Nato gäller ömsesidig möjlighet till förstärkning mellan EUFOR Althea och KFOR. För svensk del är det endast aktuellt för svensk KFOR-trupp att förstärka EUFOR Althea. Eftersom Sverige inte längre bidrar med en väpnad styrka i Althea är det inte aktuellt att låta svensk Althea-personal förstärka KFOR. Det svenska bidraget i KFOR är ca 450 personer och består i huvudsak av ett mekaniserat skyttekompani, stabsofficerare, militärpolis och samt underrättelseenheter. Under perioden 1 augusti 2006 till 31 juli 2007 innehar Sverige ledningsansvaret för en av de fem sektorer vilka KFOR är indelat i, den så kallade Multinational Task Force Centre (MNTF C).

I en situation där EUFOR Altheas befälhavare identifierar ett behov av stöd från KFOR finns etablerade mekanismer för hur ett sådant stöd ges och koordineras från Natos sida. På Natos sida är det den operativa befälhavaren för verksamheten på hela Balkan, COMJFC i Neapel, som har auktoriteten att gruppera KFOR:s taktiska reserv utanför KFOR:s operationsområde. Samgrupperad med COMJFC i Neapel är ett så kallat EU Command Element med huvuduppgift att vara EU:s samordningsorgan vid insättandet av eventuella reserver. Genomförandet av detta kommer att delegeras till KFOR:s befälhavare (COM KFOR). De KFOR-styrkor som på detta sätt används som stöd för EUFOR kommer att anses vara del av EUFOR. Det betyder att de kommer att stå under EUFOR:s befälhavares operativa befäl och agera under de insatsregler som gäller för Althea, så länge som förstärkningsinsatsen pågår.

4 Regeringens överväganden

<p>Regeringens förslag: Riksdagen medger att den svenska KFOR-styrkan i Kosovo vid behov får delta i EUFOR Althea i Bosnien och Hercegovina.</p>

Skälen för regeringens förslag: Av 10 kap. 9 § regeringsformen framgår bland annat att regeringen inte utan riksdagens medgivande får sända en svensk väpnad styrka utomlands, om inte detta är medgivet i lag eller följer av en internationell överenskommelse som riksdagen har godkänt. Då det efter den 31 mars 2007 inte längre finns något medgivande från riksdagen att låta en svensk väpnad styrka agera inom ramen för EUFOR Althea i Bosnien och Hercegovina har regeringen att begära riksdagens medgivande för att den svenska KFOR-styrkan i Kosovo vid behov kan delta i EUFOR Althea i Bosnien och Hercegovina.

Det finns en tydlig folkrättslig grund för de båda insatserna genom säkerhetsrådets resolutioner 1244 och 1575. Regeringen har i avsnitt 3.1. redogjort för den överenskommelse mellan EU och Nato som ligger till

grund för möjligheten för EUFOR Althea och KFOR att ge varandra ömsesidigt stöd vid behov. Det är angeläget att svensk trupp har möjlighet att vid behov ingå i KFOR:s taktiska reserv för att kunna förstärka Althea. Även om situationen i Bosnien och Hercegovina är stabil i dag, kan en situation uppstå där t.ex. genomförandet av fredsavtalet allvarligt hotas. En sådan uppgift skulle även stärka Sveriges ställning som trovärdig partner i krishanteringsinsatser och visa på regeringens engagemang för säkerheten och stabiliteten i västra Balkan. Uppgiften att vid behov förstärka EUFOR Althea är en uppgift som den svenska KFOR-styrkan redan har beredskap för.

Propositionens förslag innebär inga utökade kostnader för staten. Verksamheten finansieras inom utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet, anslag 6.1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.. Regeringen har tilldelat 2 100 000 000 kronor till anslagsposten 6.1.2. Fredsfrämjande truppinsatser. Av dessa har regeringen i regleringsbrevet för budgetåret 2007 avseende Försvarsmakten beslutat att 1 642 000 000 kronor får användas för fredsfrämjande truppinsatser. Resterande belopp får användas först efter beslut av regeringen för exempelvis nya insatser och förstärkningsinsatser. Regeringen bedömer dock att eventuella merkostnader för den nu aktuella förstärkningen ryms inom idag tilldelade medel utgifter inom anslaget 6.1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m. för KFOR i Kosovo och EUFOR Althea i Bosnien och Hercegovina.

Förkortningar

COMJFC	Commander Joint Forces Command (Natos befälhavare för västra Balkan vid Natos högkvarter i Neapel)
COM KFOR	Commander KFOR (KFOR:s befälhavare)
EU	Europeiska Unionen
EUFOR Althea	EU Force Althea (EU-ledd styrka i Bosnien och Hercegovina)
KFOR	Kosovo Force (Nato-ledd styrka i Kosovo)
MNTF C	Multinational Task Force Centre (område i KFOR där Sverige har ledningsansvar)
Nato	North Atlantic Treaty Organization (Nordatlantiska försvarsorganisationen)
OSSE	Organisationen för säkerhet och stabilitet i Europa
SFOR	Stabilisation Force (Nato-ledd styrka i Bosnien och Hercegovina)

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 februari 2007

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Bildt, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Odenberg, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Adelson Liljeroth, Tolgfors

Föredragande: statsrådet Bildt

Regeringen beslutar proposition 2006/07:51 Den svenska Kosovostyrkans deltagande i den EU-ledda insatsen i Bosnien och Hercegovina